

FOTOĞRAFLA BİLİMİ ESTETİZE EDİYOR

Prof. Dr. Ayla San'ın fotoğraf tutkusu, asıl mesleği olan doktorluğunu zaman zaman gölgede bırakıyor. Onun bu ilgisini tıp çevrelerinde bilmeyen yok. Nerede saydam gösterisiyle açılışı yapılan bir tıp kongresi varsa; orada gözler, Doktor Ayla San'ı arıyor. Ne yapıp edip çektiği fotoğrafları bilimle buluşturup sergiliyor.

HABER: SEVİM DABAĞ

Yazdığı kitapların kapağından davetiyelerin düzenine, çıkardığı gazetenin sayfalarından, başkanı olduğu "Anadolu Böbrek Vakfı'nın takvim yapıtlarına kadar fotoğraflarını görmek mümkün. Bu yönüyle de kendisini sadece "Bilim Kadını" olmaktan ayırıyor. "Fotoğraflarımla bilimi estetize ediyorum. Fotoğraf bana yaşama zevkini veriyor, dinlendiriyor."

-Birçok işler yaptınız, farklı başarılarla imza attınız. Ama fotoğrafçılığınızı yanınızdan hiç ayırmadınız, yaşamınızın tüm alanlarına da taşıdınız... Fotoğrafi bilime nasıl yansıtıyorsunuz?

Kendimi böbrek hastalarına adanarak uzun yıllar Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde büyük bir şevkle hizmet verdim ve Nefroloji Bilim Dalı'na kurdum. Doğaya tutkunluğum orada doğdu. Ankara'ya geldikten sonra bir yandan "Anadolu Böbrek Vakfı'na bağlı "Sağlık Eğitim Araştırma Merkezi"ni kurarken, bir yandan da Erzurum'da yaptığım fotoğraf çalışmalarını Ankara'daki sanat çevreleriyle buluşturdum. "Fotoğraf Sanatı Kurumu'nun talebiyle çalışmalarımı birlikte sürdürmeye başladım.

Gittiğim tıp kongrelerinde ve doğa gezilerinde, çektiğim fotoğraflarla kitapların kapaklarını, kongre duyurularını ve davetiyelerini konuya göre hazırlıyorum.

Fotoğrafi bilime nasıl yansıtıyorum? Kısaca bahsetmem gerekirse "Türk Nefroloji Tarihi" kitabımın kapağına Nemrutta Gün Doğuşu'nu aldım. Türkiye'de Hemodiyaliz ve Kalite kitabıma yaprağın üzerindeki berrak su damlaları fotoğrafını koydum. İstanbul'da yapmış olduğumuz "I. Türkiye'de Kronik Böbrek Yetmezliği ve

Beslenme" sempozyumunun davetiyesinde kendi çektiğim başak fotoğrafını kullandım. Kitap kapağını da aynı başaklarla hazırladım.

Fotoğraf duygulan dışı yansıtan en iyi iletişim aracı. Fotoğraflarımı bilime uyarlarken konuyla özdeşleşmesine özen gösteriyorum. Seçtiğim fotoğraflardan uyumlu bir sonuç ortaya çıkınca "işte bu!" diyorum.

Fotoğraf bana yaşama zevkini veriyor ve dinlendiriyor. Bazen çektiğim fotoğraflarla konuşuyorum. Fotoğrafa olan tutkunluğum yaşama bakışımı tamamen değiştirdi.

-Fotoğraf merakınız ne zaman başladı?

Öğrencilerimin bilgilerini görsel malzemeyle desteklemek ve zenginleştirmek amacıyla daha önce yurt dışında çektiğim ditaları göstererek başladım (1985). Başkanlığı yürüttüğüm "Böbrek Vakfı'nın 1990 yılı takvimlerini kendi çektiğim fotoğraflarla hazırlamıştım. Bununla birlikte benzer birkaç ufak çaplı çalışmalarım da insanların beğenisini kazandı. Bu gelişmeler fotoğrafa olan tutkumu güçlendirdi.

-Hangi temaları işliyorsunuz?

Doğaya aşığım. Bol bol doğa fotoğrafları çekiyorum. "Fotoğraf Sanatı Kurumu"nda da "doğa" grubundayım. Yaptığım çalışmalar için gereken fotoğrafları kendim çekiyorum. Ayrıca, ilgimi çeken her şeyi fotoğraflıyorum.

-Fotoğraf makinanız hep yanınızda mı?

Yanımda tutmaya, aracımda bulundurmayı özen gösteriyorum. Çok güzel kareleri kaçırdığım oluyor.

Özellik arz eden fotoğrafları çekmek için çeşitli malzemelerin; objektiflerin veya tripodun yanınızda bulunması gerekiyor, taşınması zor olduğundan her zaman yanımda bulundurmak

mümkün olamıyor.

-Sergi açmayı düşünüyor musunuz?

Erzurum'da çektiğim fotoğrafları sergileyerek oradan ayrılmıştım. "Fotoğraflarla Veda" (1995) adını verdiğim sergi; aynı zamanda ilk kişisel

sergimdi. İşlerin çokluğu ve yoğun çalışmalarından şimdi buna vakit bulamıyorum. Fotoğraflarımın çoğunu yaptığım işlerde kullanarak zaten sergilemiş oluyorum. Düzenlediğim toplantıların açılışını saydam gösterilerimle ve karma fotoğraf sergilerimle süslüyorum.

-Başkanlığınızı yürüttüğünüz bir vakıf, yayınladığınız kitaplarınız bir de vakıf adına çıkardığınız gazete var. Neler söyleyeceksiniz, fotoğrafı da ekleyerek?

Sorunuz tam da beni anlatıyor.

Vakıfımla özdeşleşmiş durumdayız. Hangimizin hangimizi yönlendirdiği belli olmuyor. Üst üste yazmış olduğum kitaplar bu görüşün ürünüdür. Kendimi böbrek hastalarına adadım. Türk Nefroloji'sinde görmüş olduğum eksiklikleri tamamlamayı görev sayarak çalışıyorum. İki 1980'de yapılan ve arkası bir türlü getirilemeyen kongrenin ikincisini Erzurum'da yaparak toplantıların devamlılığını sağladım.

Ankara'da çalışmalarımı sürdürürken, bir yandan da eksikliğini hissettiğim "Dünden Bugüne

Hemodiyaliz", "Ülkemizde Diyaliz ve Transplantasyon", "Türk Nefroloji Tarihi" kitaplarını yazdım, 11-14 Eylül 2014 tarihleri arasında Antik Olimpia-Patra'da düzenlenen 8. Uluslararası Nefroloji Tarihi Derneği Kongresi'ne "18. Yüzyıldan 20. Yüzyıla Başına Kadar Türkiye'de Nefrolojik Bilgi"

konulu bir konuşma ile davetli olarak katıldım, Journal of Nephrology'nin bu toplantıya özel çıkan sayısında "Nephrological Knowledge in Turkey During the 18th, 19th and Early 20th Centuries" başlığı altında yayınlanmıştır.

Bugüne kadar gündeme gelmeyen örneğin "Türkiye'de Hemodiyaliz ve Kalite" (Altıncısı), "Türkiye'de Kronik Böbrek Yetmezliği ve Beslenme" (İkincisini) konularında sempozyumlar düzenledik.

Tüm bunları yaparken bilgimi,

becerimi ve fotoğraflarımı birbiriyle bütünleştirerek bir arada tutmaya çalıştım. Hocalara verilen şiltleri de fotoğraflarımdan seçerek oluşturduk. Bilim kadını olarak farklı yaptığım biraz daha estetik kaygıyla çalışmalarını cazip hale getirmek.

-Bu yıl vakfın takvim sayfalarında hangi fotoğraflarınızı göreceğiz?

1995-2008 yılları arasında Anadolu Böbrek Vakfı takvimini hazırladık. 1998 yılından günümüze kadar da Ankara Şube Başkanı olduğum Gümüşhane Hizmet ve Eğitim Vakfı takvimlerini hazırlamaktayız. Bu yılki ana konumuz "Dört Mevsim Gümüşhane" adını taşımaktadır. Bu takvimlerden elde ettiğimiz gelirle Gümüşhaneli başanlı üniversite öğrencilerimize burs vermektediriz.

-Basmakta olduğunuz Renaliz gazetesinin kaçınıcı sayısına ulaştınız? Burada da fotoğraflarınızdan faydalanıyor musunuz?

Evet. Kitle olarak Nefrologlara, nefroloji hemşirelerine, böbrek hastalarımıza hitap etmekteyiz. 50. sayımıza ulaştık. Bu gazetemizde de kendi çektiğim fotoğrafları kullanıyorum. Nefroloji ve Sanat köşemiz var. Burada da Nefroloji camiasından fotoğrafçılığa meraklı olan arkadaşlarımızın ve kendi çekmiş olduğum fotoğrafları kullanıyorum. Haber fotoğraflarımızı genelde kendim çekiyorum.

Bunun yanında 2006 yılından bu yana her yıl Mart ayının ikinci Perşembe günü uluslararası düzeyde Dünya Böbrek Günü olarak kutlanmaktadır.

Her yıl düzenlemiş olduğumuz Dünya Böbrek Günü aktivitelerimizi Uluslararası Böbrek Vakıfları Federasyonu (IFKF) yıllık toplantılarında poster olarak sunmaktayız. Bu posterlerimizde de kendi çekmiş olduğum özellikle doğa fotoğraflarımı kullanmaktayım.